

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1941 kl. 2 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner
angående vissa frågor rörande den kommunala in-
delningen.*

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft följande inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade motioner, nämligen *dels* de likalydande motionerna nr 126 i första kammaren av herrar *Verner Andersson* och *Albert Andersson* och nr 143 i andra kammaren av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, *dels* de ävenledes likalydande motionerna nr 165 i första kammaren av herr *Karl August Johanson* och nr 210 i andra kammaren av herr *Lindberg* i Umeå.

I motionerna I: 126 och II: 143 hemställles, »att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag, avseende att motverka och förhindra en ur det helas synpunkt skadlig stympning av landsbygdens gamla kommunala enheter genom frånskiljande av tätbebyggda delar för förening med närbelägna städer eller samhällen».

I motionerna I: 165 och II: 210 hemställles, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om införande av sådana nya bestämmelser, att regleringar inom tätbebyggda områden av landskommunerna kunna ske utan avkorporeringar eller kommunal nybildning och utan att allt för mycket ekonomiskt betunga de tätbebyggda områdenas inbyggare».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda förslagen får utskottet hänvisa till samma motioner.

I anledning av väckta motioner hemställde 1939 års lagtima riksdag i skrivelse (nr 387) till Kungl. Maj:t om en självständig, allsidig utredning, med beaktande av de av konstitutionsutskottet i dess av riksdagen godkända utlåtande nr 18 anförda synpunkterna, av frågan om ändrad lagstiftning, syftande till en rationell kommunal indelning. I berörda utlåtande hade utskottet bl. a. framhållit, att genom nuvarande lagstiftning visserligen skapats ökade möjligheter att sammanslå smärre kommuner, men att därigenom också i viss mån beretts väg för en utveckling i riktning mot minskning av kommunernas omfång genom att skattekraftiga delar av landskommuner inkorporeras med städer och köpingar samt socknar uppdelas på nya kommunalbildningar genom att municipalsamhällen brytas ut till särskilda köpingskommuner. Vid en undersökning av frågan, huru en fortsatt sådan utveckling skulle kunna förhindras, borde uppmärksamhet särskilt

ägnas åt municipalsamhällsbildningens problem. Härom anförde utskottet bl. a., att därest det skulle visa sig möjligt att gå vidare på den väg, som vissa kommuner redan beträtt, att utan municipalsamhällsbildning sörja för de mera tätbebyggda delarnas särskilda behov, borde man mången gång kunna undvika tillgripandet av denna organisationsform, vilken onekligen erbjöde vissa olägenheter t. ex. så till vida, att municipalsamhällets invånare understundom måste delta i kostnaderna för åtgärder, som endast avse den icke-municipala delen av den kommun de tillhöra. För redan bestående municipalsamhällen vore emellertid andra åtgärder för avhjälpan av påtalade olägenheter erforderliga. Det vore möjligt, att Kungl. Maj:t redan enligt gällande municipallagstiftning för särskilda fall kunde meddela undantag från dennas allmänna regler i vidare utsträckning än som hittills skett i praxis. Måhända vore dock en lagstiftning även i detta hänseende erforderlig. Utskottet uttalade sig sålunda för att frågan om municipallagstiftningen, som vore av påtaglig betydelse för lösande av spörsmålet om en rationell kommunal indelning, toges under omprövning.

De i förevarande motioner berörda spörsmålen falla alltså inom ramen för den av riksdagen år 1939 begärda utredningen om en mera rationell kommunal indelning. Visserligen har riksdagens skrivelse i ämnet ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Men utskottet förväntar, att en allsidig utredning av förevarande betydelsefulla fråga kommer att påbörjas inom en snar framtid. Vid sådant förhållande och som de i motionerna berörda spörsmålen icke synas böra prövas fristående utan i ett större sammanhang, får utskottet avstyrka bifall till de framställda skrivelseförslagen. Utskottet hemställer alltså,

- 1) att motionerna I: 126 och II: 143 samt
 - 2) att motionerna I: 165 och II: 210
- icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 maj 1941.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: Herrar Hallén, Oscar Gottfrid Karlsson, Källman, Per Andersson, Karl Bodin*, Härdin, Albertsson*, Sven Hansson, Elmgren, Albert Andersson, Bondeson*, Lindmark, Andersson i Igelboda, Nordström, Arnemark*, Hällgren, Fält, Gardell, Spångberg* och von Friesen.*

* Ej närvarande vid justeringen.